

บทคัดย่อ

169169

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทของนักพัฒนาชุมชนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง จากทัศนะของ
ผู้นำชุมชน : ศึกษากรณี เขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน : นายชัยวัฒน์ วาจาสัตย์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาเรื่อง บทบาทของนักพัฒนาชุมชนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังจากผู้นำชุมชน มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษารoles of นักพัฒนาชุมชนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังจากทัศนะของผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของนักพัฒนาชุมชนที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในทัศนะของผู้นำชุมชน 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของนักพัฒนาชุมชนในทัศนะของผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม โดยทำการเก็บข้อมูลจากผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 308 คน สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา

ผู้นำชุมชนมีทัศนะต่อบทบาทของนักพัฒนาที่เป็นจริงในภาพรวมและในทุกด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยที่ทัศนะต่อบทบาทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ บทบาทของผู้ส่งเสริม รองลงมาได้แก่ บทบาทของผู้ประสานงาน และบทบาทด้านของผู้สนับสนุน ตามลำดับ

ผู้นำชุมชนมีทัศนะต่อบทบาทของนักพัฒนาชุมชนที่คาดหวังในภาพรวม และในทุกด้านอยู่ในระดับ สูง โดยที่ทัศนะต่อบทบาทด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ บทบาทของผู้ส่งเสริม รองลงมาได้แก่ บทบาทของผู้ประสานงาน และบทบาทของผู้สนับสนุน ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทของนักพัฒนา ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาของชุมชน เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีการโยกย้ายสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่บ่อยเกินไป เจ้าหน้าที่ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่ค่อยเสียสละเพื่อชุมชน ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชน การพบปะผู้นำและประชาชนน้อยไป ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การแจ้งข่าวสาร การประสานงานล่าช้าไม่ชัดเจน ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพ

169169

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนมีความคาดหวังต่อบทบาทของนักพัฒนาชุมชนในระดับสูง แต่นักพัฒนาชุมชนยังปฏิบัติตามบทบาทได้ในระดับปานกลาง เพราะปัจจุบันภารกิจของกรมการพัฒนาชุมชน เปลี่ยนไปโดยส่วนใหญ่ถูกถ่ายโอนไปสู่ท้องถิ่น เมื่อภารกิจถูกถ่ายโอนไปงบประมาณก็ต้องถ่ายโอนไปด้วย ดังนั้นผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ลงในพื้นที่อย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง เพื่อให้ นักพัฒนาชุมชนสามารถแสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่ รวมถึงควรมีการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมตามภาระหน้าที่ ที่ได้รับเพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักพัฒนาชุมชนมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงตามบทบาทของนักพัฒนาชุมชน

2.1 ด้านการเป็นผู้ส่งเสริม ควรกระตุ้นให้นักพัฒนาชุมชนและผู้นำชุมชนมีจิตสำนึกในการทำงาน เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างศักยภาพ แก่ประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน สร้างเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง ด้านการเป็นผู้สนับสนุน ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนให้เข้มแข็งตามภารกิจเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ด้านการเป็นผู้ประสานงาน ควรประสานงานระหว่างกลุ่มองค์กรเพื่อจัดเวทีประชาคมแก้ไขปัญหาและสร้างเครือข่ายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการจัดการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้นำชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงสนับสนุนประชาชนและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน รวมถึงการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.3 นักพัฒนาชุมชนในฐานะผู้ประสานงานกับผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและประชาชน เพื่อแปลงนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ ควรประสานงานกับกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อจัดเวทีประชาคมแก้ไขปัญหาชุมชน จัดทำแผนชุมชนและสร้างเครือข่ายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ABSTRACT

169169

Title of Research Paper : Actual Role and Expected Role of Social Development Workers in View of Community Leaders : A Case Study of Muang District, Chiangrai Province

Author : Mr. Chaiwat Vajarat

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

The study aimed to (1) find out the actual role and the expected roles of social development workers in view of community leaders in Muang District, Chiangrai Province, (2) compare their actual roles and the expected roles, and (3) identify the work problems of social development workers in view of community leaders. A questionnaire was employed to collect the data from 308 community leaders in Muang District, Chiangrai Province. Percentage, mean, standard deviation were used to describe the data, and t-test and F-test (One-way ANOVA) to test the hypotheses.

The findings were summed up as follows:

The community leaders had a "highly" positive attitude toward the social development workers' expected role in all aspects and as a whole. The role of promoter got the highest mean score, followed by the role of coordinator and that of supporter, respectively.

Next, the community leaders had a "moderately" positive attitude toward the social development workers' actual role. The role of promoter got the highest mean score, followed by the role of coordinator and that of supporter, respectively.

The social development workers were faced with several problems. For example, there was not enough budget to support community development activities. The number of personnel was inadequate. They were shifted too often. Many did not do their duty well. For instance, some did not sacrifice for the community. They worked mainly for money and did not understand the problems and needs of the community. They meet community leaders and the people less often. The

169169

people still did not see the importance of the necessity to participate in community development and giving news. Coordination was slow and not clear, which contributed to work inefficiency.

Based on the findings, the community leaders were found to have high expectation from social development workers but the latter could play their role at a moderate level only. This may be because much work of the Community Development Department has been transferred to local government and thus the budget must be transferred there, too. Therefore, the researcher made the following recommendations.

1. Policy implications

The agencies concerned should allocate enough budget and social development workers to local areas. This should be done continuously so that the social development workers can play their role to the full extent. Also, adequate welfare should be given to them so that they will have good work morale.

2. Implications on the actual role of social development workers.

2.1 The agencies concerned should urge social development workers and community leaders to promote people's learning process so that people will form groups to achieve their goals. The people, community leaders, and community organizations should cooperate in strengthen their communities. Enough budget should be allocated to develop the potential of community leaders and community organizations, which will result in strong community economy. The coordinators between organizations should hold a community stage to have all parties concerned join together to solve community problems effectively and build a sustainable development network.

2.2 The people and community leaders should be given training or be clearly informed about community development. They should be encouraged to participate in developing their communities in all respects and to seriously and continuously evaluate the performance.

2.3 Social community workers as coordinators that link community leaders, community organizations and the people in order to implement the policy should join them in holding a community stage to solve community problems, setting a community plan and building a network for developing the communities continuously and effectively.